

[Rilshøj]

facon har slet ikke levet op til dette, og det er en af baggrundene for, at SF overhovedet blev dannet.

Økonomisk har landene ikke evnet at omstrukturere. Produktiviteten i alle landene er uhyggelig lav. Der er gigantiske miljøproblemer. Forbrugerne savner elementære forbrugsvarer – i nogle af landene i katastrofalt omfang. Og motiveringen til at arbejde er uhyggelig lav, i den første økonomi i hvert fald, i den anden økonomi er iveren noget større.

Udenrigsministeren ønsker, at markedsökonomien og det frie initiativ skal råde. Der er ingen tvivl om, at de østeuropæiske økonomier skal ændres og bliver ændret i markedsökonomisk retning, vel at mærke – det håber jeg da – med fordele for forbrugerne og for samfundet i form af et lavere ressourceforbrug som slutresultatet.

SF's samarbejdspartnere i de østeuropæiske lande vil være partier og bevægelser, der står for en grønt orienteret blandingsøkonomi med vægt på etablering af et socialt netværk og for en omskoling, der vil forhindre massearbejdsløshed, som kan blive resultatet af en blind markedsökonomi, hvad nogle håber.

SF er enig i udenrigsministerens formulering, at det er i Vestens interesse, at der sker en rolig, systematisk og vedvarende udvikling af perestrojka og glasnost, og det er i vores interesse, og det er i det sovjetiske folks interesse. Det er også rigtigt, at der er risiko for tilbageslag.

Vi mener som udenrigsministeren, at udviklingen skal ske i det, man kalder et rimeligt tempo, og det er vigtigt, at vi ikke bidrager til, at udviklingen løber løbsk. Det er på den baggrund, jeg tolker udenrigsministerens formulering om de baltiske lande, at det under de nuværende omstændigheder er rigtigst at opretholde en ikkeanerkendelsespolitik, som et fremskridt i den forstand, at udenrigsministeren ved, at på et tidspunkt kan man blive tvunget til at opgive den holdning. Sådan fortolker jeg det, modsat det, hr. Fischer sagde, der var en virkelig koldkrigsudlægning. Det er væsentligt at få præciseret, hvad der ligger i denne formulering.

Når udenrigsministeren alligevel – sådan fornemmer jeg det – holder fast ved den gamle form for formulering, er det for ikke at få problemer inden for NATO. Jeg mener nu nok, at

når der er opbrud i Østblokken med lande, der virkelig bryder ud i en positiv udvikling, så må det også være sådan, at der i Vesten, i NATO-landene, er lande, der kan tage selvstændige positive afspændingsinitiativer. Og i en tid, hvor der sker så positive forandringer i Sovjetunionen og Østeuropa, er det spørgsmålet, om ikke ikkeanerkendelsespolitikken blokerer for nye kontakter, f.eks. på politisk plan, f.eks. i forbindelse med politikerbesøg her fra Folketinget.

Vi har også – og det er vi meget glade for – set initiativet til oprettelse af et kulturinstitut i Rigga. Der er skaffet 1 mio. kr. til oprettelse af instituttet, men hvad med driften af instituttet? Hvad når pengene løber ud? Er vi så på grund af ikkeanerkendelsespolitikken tvunget til at lukke dette institut? Man kan jo ikke have løbende indsamlinger af millioner af kroner hvert år. Det er på den baggrund, vi mener, at den her sag på en eller anden måde må drøftes, og vi hilser det velkommen, at Socialdemokratiet har taget emnet op på deres årsmøde.

Vi mener, at det er væsentligt, at vi i Danmark får gennemdrøftet en strategi for kontakten til de baltiske lande, vel at mærke inden for et koncept, hvor Sovjetunionen udvikler sig i endnu mere demokratisk retning og perestrojka stabiliseres, og hvor de baltiske lande får større selvstændighed inden for Sovjetunionens rammer.

SF kan naturligvis til gengæld ikke acceptere formuleringen om, at det er NATO, der har taget og fastholdt initiativet i nedrustningsforhandlingerne. Hr. Gade var inde på det. Jeg tror, at udenrigsministeren har smilet lidt, da han skrev det.

Alle husker jo for et halvt år siden konflikten med hr. Genscher, den vesttyske udenrigsminister, omkring kortdistancevåben. Det var jo ikke ligefrem enighed, der prægede NATO i den sammenhæng. Jeg har også deltaget i møder i NATO, hvor man helt åbent har sagt, at NATO har været handlingslammet, når Gorbatsjov har spillet ud, og man var vred over, at Gorbatsjov har spillet ud lige op til NATO-møderne. Hvis man går ind for markedsökonomi og initiativ og dygtighed, kan man vel ikke bebrejde nogen, at de lægger timingen på den rigtige måde. Så den formulering er, mener jeg, sådan en frase, som jo nok måske skal siges, men som man ikke behøver at sige med den udvikling, der er i Eu-